

Л. В. Андрейчин

Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського

РЕЗУЛЬТАТИ КОМПЛЕКСНОГО ОФТАЛЬМОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ДІТЕЙ

Представлена соціальна характеристика та результати комплексного офтальмологічного обстеження дітей.

Ключові слова: діти, обстеження, результати.

Результати аналітичного огляду наукової літератури вказують на високий рівень поширеності патології органу зору у дітей [1, 2]. З віком дітей їх захворюваність на хвороби органу зору зростає [3, 4].

Мета роботи. Вивчити соціальний статус та спосіб життя дітей в рамках комплексного офтальмологічного обстеження дітей.

Матеріали та методи

За спеціальною програмою обстежено 2199 дітей віком від 6 до 18 років: у спортивному диспансері – 627 дітей, серед яких 445 (70,97%) хлопчиків і 182 (29,03%) дівчинки; у чотирьох загальноосвітніх школах м. Тернополя – 868 учнів, серед них 426 (49,08%) хлопчиків та 442 (50,92%) дівчинки; у сільських школах – 373 учнів, серед яких 169 (45,31%) хлопчиків і 204 (54,69%) дівчинки; в дитячих інтернатах – 226 дітей: з них – 130 (57,52%) хлопчиків та 96 (42,04%) дівчаток; у дитячій виправній колонії – 105 (100%) хлопчиків.

Результати та обговорення

З обстежених у спортивному диспансері жителі міста становили 510 (81,34%) чоловік, села – 11 (18,66%). У повній сім'ї виховувалося 541 (%) дитина, у неповній – 85 (%), 1 (%) дитина – сирота. Серед обстежуваних у міських школах жителів міста було 728 (83,87%) учнів, села – 140 (16,12%); у повній сім'ї виховувалося 726 (83,64%) дітей, у неповній – 141 (16,24%) дитина, сиріт не було. Всі обстежені діти сільських шкіл були жителями села; з повних сімей – 299 (80,16%) дітей, з неповних – 55 (14,75%) і 3 (0,80%) сироти. У інтернатах навчалось 169 (74,78%) дітей – з міста, 56 (24,78%) – з села. З них у повній сім'ї виховувалося 87 (38,50%) дітей, у неповній – 115 (50,88%) дітей та 19 (8,41%) сиріт. Серед обстежених у дитячій виправній колонії 65 (%) дітей було з міста, 40 (%) – із села. З повних сімей – 32 (%) дитини, з неповних – 49 (%) та 24 (%) сироти.

Найбільше обстежених дітей із сільських шкіл проживали в приватних будинках – 96,25%, найменше таких відвідували спортивний диспансер – 26,48%; у квартирах і гуртожитках, навпаки, проживало найбільше дітей з спортивного диспансеру – 66,51 та 7,34% відповідно, найменше – із сільських шкіл – 1,34% – в квартирах та не було дітей, які б проживали в гуртожитках. Наймали житло найчастіше сім'ї дітей з виправної колонії (6,67%), найрідше – сім'ї сільських дітей (0,27%). Проживали в дитячих будинках лише діти з інтернатів і спортивного диспансеру – 0,44% та 0,16% відповідно.

Оцінюючи соціальне становище батьків, ми з'ясували, що підприємців серед батьків найбільше у дітей з фізкультурного диспансеру: 20,85% батьків та 11,75% матерів, найменше – у вихованців інтернатів: 1,33 та 1,77%. Дітей, батьки і матері яких є службовцями, найбільше серед учнів ЗОШ м. Тернополя – відповідно 16,36–25,58%. Найменше – серед дітей, які перебувають у дитячій виправній колонії – відповідно 1,90 та 0,95%. Найбільше батьків робітників у дітей з фізкультурного диспансеру – відповідно 40,19, і 42,90%, найменше – 26,99 та 31,86% – у дітей з дитячих інтернатів. Батьків-селян найбільше у дітей із сільських шкіл – відповідно 5,63 і 2,68%, найменше – у дітей з міських шкіл – 0,12% батьків. Безробітних батьків найбільше в дітей із сільських шкіл та інтернатів – 13,67 і 11,95% відповідно, таких матерів ще більше – 35,12 і 32,74%. Найменше безробітних батьків у дітей з фізкультурного диспансеру та міських шкіл – 5,42 та 6,11%, матерів – 17,38 та 20,05%. Батьків-пенсіонерів найбільше у дітей із сільських шкіл та інтернатів – 1,34 та 0,88%, матерів – 0,54 та 0,88% відповідно. Лише у 0,16% дітей з фізкультурного диспансеру батьки безробітні. У дітей з міських шкіл батьків-пенсіонерів нема. Частина батьків і матерів працюють за кордоном – відповідно 12,87 та 10,19% дітей із сільських шкіл, 2,86 і 4,76% батьків дітей з виправної колонії. У дітей з інтернатів 0,44% батьків і 1,33% матерів є інвалідами. Батьків-інвалідів у дітей з фізкультурного диспансеру та з міських шкіл немає.

Опитуванням на наявність певних предметів достатку з'ясовано, що найбільше дітей, сім'ї яких мають автомобіль, – з фізкультурного диспансеру – 52,47%, найменше – 18,14% – у вихованців інтернатів. Персональний комп'ютер найчастіше 75,00% наявний у сім'ях дітей з міських шкіл, найменше 15,04% у сім'ях дітей з інтернатів. Холодильник і телевізор є у всіх сім'ях дітей з фізкультурного диспансеру та у дітей з міських шкіл, у дітей з сільських шкіл – відповідно 24,66 та 24,40%. Мають дачу 32,06% сімей дітей з фізкультурного диспансеру – це найвищий показник серед опитаних, і лише 3,54% – сімей дітей із сільських шкіл – найнижчий показник.

Оцінка характерологічних особливостей встановила, що найчастіше вважають себе врівноваженими (82,95%) та стриманими (52,76%) діти з фізкультурного диспансеру, рідше (36,19%) – з дитячої виправної колонії та діти із сільських шкіл (42,09%). Збудженими вважають себе відносно частіше вихованці інтернатів – 19,91%, рідше – 8,45% – діти з фізкультурного диспансеру. Ті, що відносять себе до образливих, давши найбільше стверджуючих відповідей, склали 22,12% у дитячих інтернатах, найменше – 5,71% – у дитячій виправній колонії. Найбільшу частку «нетерплячі» до думки інших склали вихованці інтернатів (17,26%), найменшу (9,38%) – діти сільських шкіл.

Опитуванням стосовно шкідливих звичок встановлено, що не курить 95,37% дітей з фізкультурного диспансеру, у той же час 100% дітей з виправної колонії курять. Вони ж і в найбільшій мірі є пасивними курцями – 32,38%, найменше пасивних курців серед дітей із сільських шкіл – 2,68%. Раніше за всіх почали курити діти з виправної колонії – у 5 років 2,86%, найпізніше – діти з міських шкіл – в 9 років 0,23% дітей. Найбільша кількість викурених сигарет за день – від 31 до 40 – у 1,90% дітей з виправної колонії, найменша – до 5 на добу – серед 0,80% сільських дітей. Найбільше серед обстежуваних не вживають спиртні напої діти з фізкультурного диспансеру – 81,50%, мало таких у виправній колонії (9,52%). Серед останніх 30,48% споживають спиртне 2 рази на тиждень і частіше та 5,71% – 1 раз на тиждень. Всі групи дітей надають перевагу пиву, у виправній колонії таких до 70,48%. Найрідше споживають коньяк.

В ході дослідження встановлено, що на літніх канікулах відпочивають вдома найбільше дітей з інтернатів – 66,37%, найменше – 25,71% – діти з виправної колонії. На дачі перебувають найчастіше діти з міських шкіл – 28,57%, найменше – 1,34% – діти з сіл. У дитячий табір мають можливість поїхати переважно діти з фізкультурного диспансеру – 30,30%, найменше – сільські діти – 8,85%. На морі відпочиває найбільше

дітей з виправної колонії – 56,19%, найменше – 6,64% – дітей з інтернатів. У селі, в основному, відпочивають сільські діти – 28,42%, не їдуть в село на відпочинок взагалі діти з фізкультурного диспансеру. Зате вони та діти з міських шкіл відносно частіше бувають за кордоном – 8,61% та 8,06%, рідше – (1,90%) – з дитячої виправної колонії та діти з інтернатів (1,33%).

Сон дітей триває до 6-ти годин у 4,76% дітей з дитячої виправної колонії, серед дітей із сільських шкіл стверджуючої відповіді не дав ніхто, 6–7 годин – найбільше також у виправній колонії – 14,29%, найменше – у дітей із сільських шкіл – 5,36%, 8–9 годин сплять 71,89% міських дітей та 44,76% дітей з виправної колонії, 10–11 годин – частіше вихованці інтернатів – 37,61%, найрідше – діти з міських шкіл – 13,48%, 12 і більше годин сплять 19,05% опитаних у дитячій виправній колонії, найрідше – діти з міських шкіл (0,69%).

Серед загальної кількості обстежених 71,21% дітей займаються спортом: від 56,22% у міських школах до 100% дітей з фізкультурного диспансеру. Серед багатьох видів спорту всі групи дітей надають перевагу футболу – 20,28% та легкій атлетиці – 8,28%.

З анамнезу встановлено, що на патологію органа зору у близьких родичів найчастіше вказують діти з виправної колонії (19,05%), найрідше – діти з міських шкіл (7,26%).

При аналізі записів медичних карт не було встановлено ніяких офтальмологічних діагнозів у дітей з виправної колонії. Проте у 30,48% випадків мало місце різного ступеня зниження гостроти зору. У дитячих інтернатах знижений зір констатовано у 53,98% дітей, а офтальмологічні діагнози лише у 11,06%. Серед дітей-спортсменів знижений зір мали 22,17% досліджуваних, офтальмопатологію – 11,32%. У сільських школах відповідно 7,77 і 2,14% дітей.

У міських школах найбільше виявлено дітей з міопією, гіперметропічним астигматизмом, спазмом акомодативної м'язової системи, змішаним астигматизмом – 6,57, 5,07, 3,00, 1,27% відповідно. Найрідше названу патологію виявлено у дітей з сільських шкіл, зокрема міопію у 0,27%, а гіперметропічного астигматизму, спазму акомодативної м'язової системи, змішаного астигматизму не виявлено. Проте у сільських школах виявлено 1,07% дітей з косоокістю, найменше таких було у фізкультурному диспансері – 0,16%.

Висновки

За результатами дослідження встановлено, що чим нижчий соціальний статус дітей тим частіше у них зустрічається патологія органу зору і тим рідше вона виявлена.

Список літератури

1. Волкова Л. П. О профилактике близорукости у детей // Вестник офтальмологии. – 2006. – № 2. – С 24–27.
2. Іпатов А. В., Боброва Н. Ф., Сердюченко В. І., Аліфанова Т. А. Дитяча інвалідність внаслідок патології органа зору // Офтальмологический журнал. – 2006. – № 4. – С 29–30.
3. Каеткина Е. В., Джемилева Н. Р. Структура врожденной патологии органа зрения // Міжнародна науково-практична конференція лікарів-офтальмологів України «Запобігання сліпоті у дітей в Україні в рамках виконання програми ВООЗ «Зір-2020». – Київ. – 2005. – С 119–121.
4. Риков С. О., Барінов Ю. В. Офтальмологічна допомога дитячому населенню України за 2006 рік // Офтальмологический журнал. – 2007. – № 4. – С 69–74.

Стаття надійшла до редакції: 19.03.2013

Л. В. Андрейчин

РЕЗУЛЬТАТЫ КОМПЛЕКСНОГО ОФТАЛЬМОЛОГИЧЕСКОГО ОБСЛЕДОВАНИЯ ДЕТЕЙ

Представлена социальная характеристика и результаты комплексного офтальмологического обследования детей.

Ключевые слова: дети, обследование, результаты.

L. V. Andreychin

RESULTS OF A COMPREHENSIVE OPHTHALMOLOGIC EXAMINATION OF CHILDREN

Represented the social characteristics and results of a comprehensive ophthalmologic examination of children.

Keywords: children, the survey results.